

ACORD DE PLE MUNICIPAL

Expedient número: M2412019000023 En resposta a les amenaces d'Endesa a les administracions locals en relació al deute relatiu a les factures energètiques de les famílies vulnerables.

Tràmit relacionat: Proposta de resolució presentada pels grups municipals del PSC-Sant Vicenç en Positiu, Junts x Sant Vicenç i Sant Vicenç en Comú Podem, en resposta a les amenaces d'Endesa a les administracions locals en relació al deute relatiu a les factures energètiques de les famílies vulnerables.

La pobresa energètica és una de les problemàtiques socials que més afecta a la població en situació de vulnerabilitat i que es defineix com aquella situació de dificultat o incapacitat de mantenir l'habitatge a una temperatura adequada per al confort i la salubritat, així com de dificultat o incapacitat per fer front al pagament de les factures de subministraments bàsics d'electricitat, gas i aigua, i la incapacitat de viure en una llar sense defectes estructurals (com ara goteres al sostre, humitats...)

D'acord amb aquestes variables, un estudi d'Ivalua- Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (2016) va fer un càlcul de l'impacte de la pobresa energètica a Catalunya que situava en un 11% de les llars (325.021 llars, 855.000 persones). Actualment, a Catalunya, un 8,8% de la població no es pot permetre mantenir l'habitatge a una temperatura adient (Idescat, 2018). Aquesta és una dada que es manté estable en els darrers anys (del 2015 al 2017 era del 8,7%). D'altra banda, un 8,5% de la població catalana arriba amb molta dificultat a fi de mes (Idescat, 2018), el que es pot traduir en dificultats per fer front al pagament de factures de subministraments bàsics. Per tant, la pobresa energètica és una problemàtica social que afecta a un nombre important de famílies a Catalunya de forma sostinguda en els darrers anys.

La Llei 24/2015, coneguda com a Llei de l'Habitatge, va ser fruit d'una iniciativa legislativa popular (ILP) impulsada per un grup promotor format per la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), l'Aliança contra la Pobresa Energètica (APE) i l'Observatori DESC. Va ser aprovada per unanimitat el 23 de juny de 2015. Gràcies a aquesta llei s'han impedit més de 63.000 talls elèctrics.

Aquesta llei estableix el principi de precaució, segons el qual les empreses subministradores no poden realitzar talls en el subministrament energètic sense sol·licitar prèviament un informe als serveis socials municipals per determinar si la unitat familiar o la persona afectada es troba en risc d'exclusió. En cas que es compleixin els requisits s'han de garantir els subministraments bàsics

mentre duri la situació d'exclusió i s'han d'aplicar els ajuts necessaris per no generar deute a la persona o a la unitat familiar. La llei estableix que les administracions públiques establiran acords o convenis necessaris amb les companyies subministradores per "garantir que es concedeixen ajuts a fons perdut a les persones i unitats familiars en situació de risc d'exclusió residencial o els apliquin descomptes molt notables en el cost dels consums mínims".

La Llei 24/2015 mai ha tingut un reglament que la desenvolupi, tan sols un protocol d'actuació que en aquests moments es troba pendent de resolució al tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

Al gener de 2017) la Generalitat de Catalunya va promoure un front institucional amb, les quatre diputacions, l'Ajuntament de Barcelona, la Federació de Municipis de Catalunya, l'Associació Catalana de Municipis i l'Àrea Metropolitana de Barcelona i van presentar un model de conveni per oferir a les empreses subministradores. La proposta de conveni contemplava que les empreses cobriren, com a mínim, el 50% de la despesa que genera la pobresa energètica incloent els costos associats a la informació, l'atenció directa i la formació de les persones en risc d'exclusió residencial. Cap empresa subministradora important va voler, ni tan sols, debatre la proposta.

La Llei 24/2015 garanteix en el seu article 6 el subministrament elèctric a les persones vulnerables, però no defineix una obligació legal perquè siguin els municipis els que hagin de fer front al pagament de les factures impagades per les famílies en risc d'exclusió social. Per tant, durant aquests anys d'aplicació de la Llei, els Ens Locals han realitzat informes de vulnerabilitat, a petició de les empreses subministradores, que han evitat els talls de consum d'acord amb el principi de precaució, però no s'ha resolt el tema del deute de les famílies per manca d'una reglamentació de la Llei 24/2015, i per la manca d'acord en la signatura de convenis amb les empreses subministradores.

En aquest període ha entrat en vigor a nivell estatal el RD 897/2017, de 6 d'octubre, pel qual es regula la figura del consumidor vulnerable, el bo social i altres mesures de protecció per als consumidors domèstics d'energia elèctrica, i la seva modificació de l'any 2018 (RD15/2018) que estableix tres tipus de consumidors a protegir: el consumidor vulnerable amb un 25% de descompte en la factura; el consumidor vulnerable sever amb un 40%; i el consumidor en risc d'exclusió social que té el 100% de descompte. Segons aquest Decret, els serveis socials (autonòmics o locals) han d'assumir el 50% de les factures d'aquest últim grup, els consumidors en risc d'exclusió social.

En aquest context, a l'agost de 2019 els ajuntaments (on els seus habitants en situació de vulnerabilitat acumulen un deute superior a 10.000 euros) han rebut una carta d'ENDESA que els reclama el pagament del 50% d'aquest deute i en

què s'amenaça amb tallar els subministraments a les famílies a partir de l'1 d'octubre si no s'efectua el pagament. La carta d'ENDESA no solament reclama als Ens Locals el 50% del cost de les factures dels consumidors en risc d'exclusió social que tenen aquest reconeixement en el marc de la legislació del Bo Social, sinó que demanen que els ajuntaments es facin càrrec del 50% del deute dels consumidors vulnerables que no disposen de Bo Social. ENDESA declara que el deute de les famílies vulnerables a Catalunya és de 21.000.000€ (corresponent a 25.000 llars) i reclama el 50% (10.500.000€) als municipis.

Davant d'aquesta situació, la Diputació de Barcelona vam convocar als alcaldes i alcaldesses de la demarcació de Barcelona i les entitats municipalistes, el dimecres 4 de setembre, amb la voluntat de treballar en una resposta coordinada.

En aquesta sessió es va informar que el dilluns 2 de setembre va tenir lloc una reunió convocada per la Generalitat de Catalunya, - en la qual van assistir les entitats municipalistes, entitats del tercer sector i ens locals -, on principalment es va acordar: donar una resposta institucional unitària a ENDESA, amb una carta conjunta; crear una taula tècnica i jurídica per a elaborar una proposta de conveni que concreti la forma de gestionar aquest deute, i negociar amb ENDESA en base a la llei 24/2015 com a marc de referència.

En aquesta sessió es va recollir, també, la preocupació dels ajuntaments davant l'amenaça d'ENDESA d'efectuar talls de subministraments, la condició d'inadequada de la carta (pel període estival i de recent constitució dels consistoris en què es va enviar), la sobrecàrrega en la gestió per part dels Serveis Socials Bàsics d'aquestes reclamacions, i la falta d'un marc de referència clar.

Endesa és una empresa de l'oligopoli elèctric, amb ingents beneficis i que gaudeix d'una situació de quasi monopoli en la producció, distribució i comercialització d'electricitat a Catalunya. És imprescindible l'aposta per un sistema elèctric públic, més democràtic i més descentralitzat, capaç de canviar els termes de la situació actual. El Govern de la Generalitat ha de tenir un posicionament públic clar i coherent en defensa dels ajuntaments i de les persones afectades, ha de posar en marxa tots els mecanismes jurídics i polítics per fer front a l'actuació d'Endesa i ha de desenvolupar plenament la llei 24/2015 per garantir la plena protecció de les persones vulnerables i que el deute acumulat per les famílies que no poden fer front als pagaments sigui assumit per les empreses mitjançant els corresponents convenis.

Els ajuntaments continuen estant a la primera línia d'atenció ciutadana, i els serveis de benestar social han hagut de fer front a complicades tramitacions i

informes de vulnerabilitat amb l'agilitat necessària requerida sense els recursos addicionals necessaris i ha estat una càrrega afegida a la ja complicada situació de càrregues de treball. Les administracions locals han estat també pioneres en l'assessorament energètic a la ciutadania i en el desenvolupament de multitud d'accions per la millora del condicionament de les llars per la millora del seu confort tèrmic. Ho han fet, com passa massa sovint, com a resposta a situacions d'emergència i la majoria de vegades amb fons propis, sense el suport de la resta d'administracions.

Com diu l'informe elaborat des departament jurídic de la Diputació de Barcelona, cap normativa autonòmica o estatal obliga als Ens Locals a pagar el 50% del deute de les famílies en situació de vulnerabilitat.

El Ple acorda l'adopció del següent:

ACORDS

1. Demanar, com a condició indispensable, la retirada de l'amenaça d'ENDESA d'efectuar talls de subministraments a partir de l'1 d'octubre a les persones endeutades en situació de vulnerabilitat, per tal de poder iniciar una negociació amb un clima de cooperació i diàleg i perquè aquesta amenaça constitueix una il·legalitat d'acord amb la Llei 24/2015.

2. Demanar la condonació del deute, per part d'Endesa i les empreses subministradores, acumulat per les persones protegides per la Llei 24/2015, des de l'anr 2015.

3. Crear una acció conjunta institucional per donar una resposta coordinada a la problemàtica de la pobresa energètica.

4. Instar a la Generalitat de Catalunya que lideri la negociació per a l'elaboració d'un conveni que permeti regular la gestió del deute històric i del que generin en el futur les famílies en situació de vulnerabilitat social, amb el consens de totes les institucions catalanes i amb la Llei 24/2015 com a marc de referència.

5. Instar a la Generalitat de Catalunya a la creació d'un espai estable de treball entre totes les institucions catalanes per a elaborar un protocol i reglament de desplegament de la Llei 24/2015 on es defineixi la gestió del deute generat per les famílies en situació de vulnerabilitat social i per garantir que cap ciutadà en situació de vulnerabilitat és objecte d'un tall de subministraments, en aplicació de la Llei 24/2015.

6. Exigir al Govern de l'Estat: a la posada en marxa de mesures encaminades a posar fi a l'actual situació d'oligopoli del sector energètic que permetin garantir

la separació real i efectiva dels grups verticalment integrats del sector elèctric, de forma que les mateixes empreses no puguin tenir una posició dominant en la producció, la distribució i la comercialització d'energia.

7. Seguir avançant en la transició cap a patrons de producció i consum d'energia més sostenibles i descentralitzats, més democràtics, amb una creixent presència d'operadors públics, de comunitats energètiques ciutadanes, de cooperatives i economia social, que permetin allunyar-se del model actual caracteritzat per un domini dels oligopolis que es mostren incapaços no només d'afrontar els grans reptes energètics del futur sinó de respondre de manera eficaç als reptes socials relacionats amb la garantia dels subministraments bàsics d'energia.

8. Exigir a ENDESA que assumeixi responsabilitats en relació a la garantia dels drets de la ciutadania en situació de vulnerabilitat social al subministrament elèctric, tal i com marca la llei.

9. Garantir que ni les famílies en situació de vulnerabilitat ni les administracions locals hauran de fer front al deute de subministraments bàsics de les famílies vulnerables.

10. Donar trasllat d'aquests acords al Govern de la Generalitat, al Parlament de Catalunya, a les Diputacions provincials catalanes, a la Federació de Municipis de Catalunya, a l'Associació Catalana de Municipis, a la l'Aliança contra la Pobresa Energètica, a la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya, i a les associacions veïnals i entitats socials que lluiten contra la pobresa energètica al nostre municipi.

Sant Vicenç dels Horts,